

ordnede Bestillinger ved Skolerne ansatte Folk, som forekomme mig at være stillede lidt uheldig, nemlig Bedellerne. Den Lønningsforbedring, der er dem tilfagt, er saare ringe, og jeg tror, at Forholdene ganske naturlig ville medføre, at deres Arbejde i den kommende Tid vil blive meget større end nu. Det er jo vistnok Alle bekendt, at det hygieiniske Spørgsmaal med Hensyn til Skolerne mere og mere trænger sig frem, saa at der maa gjøres Mere og Mere i Retningen af at indpaaarbejde disse Fordringer. Til disse høre blandt Andet ganske simpelt Fordringen om en hyppigere Rengjøring, Badst etc. etc., altsammen Noget, der hører ind under Bedellerne, saa at deres Arbejde efter al Sandsynlighed derved vil blive forøget. Det Samme vil vistnok være Tilfældet med visse Forandringer og Reparationer ved Skolelokalerne med Hensyn til Ventilationssvæfen, Belysning og andre Ting. Alle disse Forhold, som ere af stor Betydning, og hvis Vigtighed man mere og mere faar Diet op for, ville vistnok medføre, at den Sum, der er opsørt til Bedellernes Lønning, neppe vil kunne anses for tilstrækkelig.

Jeg skal for Diebliffet indskrænke mig til paa det Varmeste at anbefale det høje Thing nøie at undersøge Alt, hvad jeg har tilladt mig at fremsøre, og jeg tror da, man vil komme til at erkjende, at, hvad der af den høitærede Minister her er ønsket, ikke er Mere, end hvad der med Billighed kan fordres.

S. Solm: Jeg kan i det Hele slutte mig til de Bemærkninger, der ere gjorte af de ærede Medlemmer for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) og Holbæk Amts 3die Valgkreds (Zauber), men før jeg gaar over til selve Sagen, vil jeg pege paa et Punkt, hvori det er mig en Glæde at se, at den høitærede Minister har indpaaarbejdet det Ønske, Folkethinget gennem en lang Arrække har nærret. Det er det Punkt, der omhandles i Slutningen af § 2, at Afgangene til Rectoraterne og Lærerpøsterne ved de lærde Skoler for Fremtiden ikke skal være indskrænket ved nogen Examen. Det har været Folkethingets Ønske bestandig, men hidtil har Forslaget ikke været tiltraadt fra Regjeringens Side, og det maa derfor vistnok paasjønnes, at det denne Gang er fket. Hvad ellers Adjunkternes Lønning angaar, er der ingen Spørgsmaal om, at de ere nogle af de Embedsmænd her i Landet, der ere stillede uheldigt. Det er en Ting, som vistnok erkjendes fra alle Sider. Ganske vist er Adjunkternes Tid ikke saa fuldt optagen, at de ikke nok kunne faae Tid og Velighed til Beskjæftigelse ved Siden af, men det er jo for en stor Del tilfældigt, om de kunne finde det, og man maa desuden se paa, om selve det foreskrevne Arbejde, de gjøre, bliver tilstrækkeligt betalt. Det tror jeg ikke ganske

kan siges, og jeg er derfor villig til at være med til en Forøgelse af disse Embedsmænds Lønning. Men selv om man fra Statens Side maa erkjende, at de enkelte Lærere have billigt Krav paa at faae deres Arbejde bedre betalt, saa er det dermed ingenlunde afgjort, at Staten i det Hele bør udrede mere til det lærde Skolevesen, end den hidtil har gjort, ja det er dermed ikke engang sagt, at den i Fremtiden skal udrede saa Meget. Kan Staten faae det formaal, den lærde Skole har, fyldestgjort paa en billigere Maade, er der aabenbart ingen Grund for den til at give Mere eller til engang at give Saameget, og Erfaringen har jo vist, at den idetmindste for en stor Del kan faae dette formaal fyldestgjort paa en billigere Maade. Idetmindste har der her i Kjøbenhavn reist sig en hel Del private Latinskoler, der ligesaa godt som de offentlige Skoler forberede til Universitetets Afgangsexamen, og som man ikke kan sætte ringere end Statens offentlige Skoler. Derved har altsaa Erfaringen vist, at idetmindste her i Hovedstaden kan et saadant Maal naas. Men der er ogsaa rundt omkring i Provindserne opstaaet Skoler, der enten forberede helt til examen artium, eller dog hjælpe de Unge et godt Stykke paa Veien. I det Hele tror jeg, at den private Virksomhed her, som paa saa mange Omraader, har vist, at den nu kan overtage en hel Del af det, som Staten tidligere var nødt til at tage paa sin egen Ræppe. Jeg for min Del vilde slet ikke være overordentlig betænkelig ved, hvad jeg rigtignok tror, de fleste vilde kalde et meget radikalt Skridt, helt at ophæve de offentlige Latinskoler. Jeg tror ikke, at Forberedelsen til Universitetets Afgangsexamen derved vilde blive væsentlig ringere; jeg tror, den vilde blive ligesaa god, som den nu er. Saavidt kan der imidlertid neppe være Tale om at gaa nu; der kan vel ikke engang være Tale om at gaa saa vidt som tidligere udtalt, at Staten kun holdt en enkelt Normal-skole eller Minister-skole og overlod Resten til den private Virksomhed. Det vilde ganske vist ypperligt kunne lade sig gjøre, og jeg tror heller ikke, at Lærernes Stilling i Henseende til Lønnen vilde blive ringere paa denne Maade. Lærtimod, naar Statens Konkurrence ophørte, er jeg overbevist om, at Skolepengene vilde blive større ved de private Skoler, saa at de altsaa ogsaa vilde kunne lønne Lærerne bedre, end de nu gjøre. Jeg tror, at Statens Konkurrence i denne Henseende giver Folk et falskt Begreb om Undervisningens Værdi og holder Lønnen lavere nede, end den egentlig burde være. Man vilde maasse indvende, at mange fattige Menneſter vilde saa ikke kunne komme frem. Jo, det kunde de udmærket godt, thi mange af de Penge, der nu anvendes til Stats-skoler, kunde anvendes til Stipendier og Fripladser for Eleverne ved de private Skoler, og disse Penge ville i fuldt saa godt Maal som nu komme den ubemidlede Del af Befolkningen